

Asia: VN/18837/2024

Luonnos valtioneuvoston asetukseksi rakennuksissa käytettävien energiamuotojen kertoimien lukuarvoista

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Voltan Lähienergia Oy kiittää mahdollisuudesta lausua luonnoksesta ympäristöministeriön asetukseksi uuden päästöttömän rakennuksen energiatehokkuudesta.

Voltan Lähienergia Oy pitää myönteisenä asetusluonnoksen taustalla olevaa tavoitetta edistää rakennuskannan siirtymää kohti vähähiilisiä ja päästöttömiä energiaratkaisuja. Ehdotuksella toimeenpannaan EU:n rakennusten energiatehokkuusdirektiivin (EU) 2024/1275 vaatimuksia kansallisesti, ja niissä korostuu uusiutuvan ja päästöttömän energian aseman vahvistaminen osana rakennusten energiankäyttöä. Asetusluonnoksen tavoite lisätä uusiutuvan energian käyttöä rakennuksissa on kannatettava, ja se on linjassa kansallisten ja EU-tasojen ilmasto- ja energiatavoitteiden kanssa.

Voltan Lähienergia Oy pitää tärkeänä, että sääntelyllä luodaan selkeä ja ennakoitava kehikko, joka tukee näiden tavoitteiden toteutumista.

Voltan Lähienergia Oy:n palvelumalli

Voltan Lähienergia Oy:n maalämpöratkaisuihin liittyvä palvelumalli on suunniteltu tarjoamaan asiakkaille kokonaisvaltaisia ja räätälöityjä energiaratkaisuja. Palvelumalli kattaa kaikki vaiheet suunnittelusta ja konsultoinnista aina asennukseen ja ylläpitoon. Voltan Lähienergia Oy omistaa rakennuksen yhteyteen asennetun maalämpöjärjestelmän, mutta asiakas voi lunastaa sen itselleen myöhemmin. Palvelumalli mahdollistaa sen, että asiakas, esimerkiksi taloyhtiö, saa käyttöönsä päästöttömän energialähteen ilman alkuinvestointia ja asiakas voi päättää myöhemmin, haluaako se

järjestelmän omistukseensa. Voltan Lähienergia Oy vastaa maalämpöjärjestelmän operatiivisista kustannuksista ja huollosta sopimuskauden ajan, mikä takaa järjestelmän luotettavan toiminnan.

Voltan Lähienergia Oy:n tarjoama palvelu madaltaa taloyhtiöiden ja muiden toimijoiden kynnystä hankkia rakennuksen yhteyteen asennettava ja energiatehokas maalämpöjärjestelmä tarjoamalla kustannustehokkaan vaihtoehdon merkittävälle alkuinvestoinnille. Maalämpöjärjestelmä parantaa rakennuksen energiatehokkuutta hyödyntämällä uusiutuvaa geotermistä energiaa, mikä vähentää asetuksen mukaisen ostoenergian tarvetta rakennuksen lämmityksessä. Voltan Lähienergia Oy:n tarjoamalla palvelulla on asetuksen tavoitteita edistävä vaikutus, kun maalämmön käyttöönotto rakennetussa ympäristössä helpottuu.

Omistussuhteen vaikutus energiamuodon määrittelyyn

Voltan Lähienergia Oy katsoo, että uuden päästöttömän rakennuksen energiatehokkuutta koskevassa luonnosasetuksessa olisi syytä tuoda esiin, ettei kiinteistöllä/rakennuksen yhteydessä sijaitsevan laitteiston omistuksella ole vaikutusta siihen, millaiseksi energiamuodoksi maalämpö tulkitaan.

Kiinteistöllä sijaitsevasta maalämpöjärjestelmästä saatu geotermien energia on asetusluonnoksen ja myös voimassa olevan rakennuksen energiatehokkuudesta annetun ympäristöministeriön asetuksen (1010/2017) mukaan uusiutuvaa energiaa. Määritelmä vastaa tältä osin kansallisella asetuksella toimeenpantavaa EU:n rakennusten energiatehokkuusdirektiivin määritelmää, jossa geotermien lämpö katsotaan uusiutuvalla energialähteellä tuotetuksi.

Kiinteistöllä sijaitsevalla maalämpöjärjestelmällä tuotettu lämpö on maalämpöä riippumatta siitä, mikä taho maalämpöjärjestelmän omistaa (esimerkiksi Voltan Lähienergia Oy tai asiakas itse lunastuksen jälkeen). Ainoan poikkeuksen maalämmön luokitteluun tekee asiakkaalle kaukolämpöverkon kautta toimitettu maalämpö. Jotta kiinteistön lämmitykseen käytettävä energia katsottaisiin kaukolämmöksi eikä maalämmöksi, olisi sen täytettävä kaukolämmön määritelmä. Voimassa olevassa asetuksessa sekä nyt lausuttavana olevassa asetusluonnoksessa kaukolämmöllä tarkoitetaan jakeluverkon kautta asiakkaana olevalle kiinteistölle toimitettua lämpöä.

Energiatehokkuusdirektiivin yksityiskohtainen määritelmä noudattaa samaa periaatetta. Energiatehokkuusdirektiivin määritelmän mukaan kaukolämmityksellä tai kaukojäähdytyksellä tarkoitetaan termisen energian jakelua höyryn, kuuman veden tai jäähdytetyn nesteen muodossa keskitetystä tai hajautetusta tuotantolähteestä verkoston välityksellä useisiin rakennuksiin tai kohteisiin käytettäväksi lämmitykseen tai jäähdytykseen sisätiloissa tai prosesseissa.

Voimassa olevien ja asetusluonnoksen määritelmien perusteella onkin selvää, että esimerkiksi Voltan Lähienergia Oy:n yllä kuvattu toimintamalli ei muuta kiinteistöllä tuotettua maalämpöä kaukolämmöksi. Rakennuksen yhteyteen asennetulla maalämpöjärjestelmällä tuotettu lämpö, jota ei toimiteta asiakkaalle kaukolämpöverkon (eli jakeluverkon) kautta vaan kiinteistön oman lämmitysjärjestelmän kautta, ei määritelmien mukaan ole kaukolämpöä. Voltan Lähienergia Oy:n tarjoamassa toimintamallissa lämpöä ei siis toimiteta jakeluverkon kautta kiinteistölle, vaan lämpöenergiaa tuotetaan kiinteistöllä olevalla paikallisella laitteistolla, joka ei ole yhteydessä kaukolämpöverkkoon.

Yllä olevasta huolimatta voimassa olevaan asetukseen (YMA 1010/2017) liittyen on joissakin yhteyksissä ilmennyt eriäviä tulkintoja siitä, miten yllä kuvattu toimintamalli otettaisiin huomioon esimerkiksi rakennuksen E-lukua laskettaessa. Voltan Lähienergia Oy:n käsityksen mukaan viranomaisilla on myös ollut epäselvyyttä siitä, tulkitaanko rakennuksen yhteydessä sijaitsevasta maalämpöjärjestelmästä saatu energia, joka käytetään samassa rakennuksessa lämmitykseen, maalämmöksi vai kaukolämmöksi tilanteessa, jossa maalämpöjärjestelmän omistaja on eri taho kuin rakennuksen omistaja. Kuten yllä on todettu, asetuksen määritelmät ja muu sääntely eivät kuitenkaan millään tavoin tue tällaista erottelua. Erottelulla on kuitenkin merkitystä rakennuksen E-lukua laskettaessa, koska uusiutuvasta maalämmöstä saatu energia pienentää rakennuksen ostoenergian tarvetta, siinä missä kaukolämpönä hankittu energia katsotaan ostoenergiaksi.

Nyt lausuttavana olevan asetuksen tavoitteiden kannalta on kestävämpiä, jos maalämpöjärjestelmän omistussuhteelle annetaan vastoin asetuksen yksiselitteistä sanamuotoa ratkaiseva merkitys sen kannalta, miten rakennuksessa käytetty energia otetaan huomioon rakennuksen energiatehokkuutta laskettaessa. Tämä olisi myös EU:n rakennusten energiatehokkuusdirektiivin määritelmien ja tavoitteiden vastaista. Jos palveluna tarjottu kiinteistölle sijoitettu ja vain kyseistä kiinteistöä palveleva maalämpö katsottaisiin kaukolämmöksi, muuttaisi rakennuksen omistajan ja palveluntarjoajan välinen sopimussuhde sitä, miten rakennuksen energiatehokkuus määrittyisi, vaikka sopimussuhteella ei todellisuudessa ole mitään vaikutusta rakennuksen energiatehokkuuteen.

Yllä mainittujen syiden vuoksi Voltan Lähienergia Oy katsoo, että uuteen asetukseen tulisi selkiyttää se, että kiinteistöllä tai rakennuksen yhteydessä sijaitsevan laitteiston omistuksella ei ole vaikutusta siihen, millaiseksi energiamuodoksi maalämpö tulkitaan. Tämä tulisi joko lisätä selvennyksenä suoraan asetuksen 6 ja 6 b §:iin, tai vähintäänkin todeta asetusluonnoksen perusteluissa, ettei rakennuksen yhteyteen asennetun laitteiston omistussuhteella ole vaikutusta siihen, miten laitteistolla ympäristöstä otettu uusiutuva energia huomioidaan rakennuksen laskennallisessa energiankulutuksessa.

Voltan Lähienergia Oy:llä ei muilta osin ole asetusluonnoksesta lausuttavaa.

Lemmetty Miikka
Voltan Lähienergia Oy